

Stvoření světa

Já jsem tu – se svým tělem, barvou, svým jménem

A) Já jsem tu, se svým tělem

Píseň: Já jsem tu.

Jsem tu:

- svýma nohama (*najdeme si nohama místo na zemi – dokola „zahrajeme“ melodii dupáním – jeden po druhém zadupe chodidly nějakou melodii/rytmus; pohladíme si nohy..., mezitím zpíváme píseň*)
- svou hlavou (*pohladíme oči, které vidí, uši, který čichá..., nos, ústa... promasírujeme ušní lalůčky apod.) Zpíváme*
- svým dechem (*dáme si ruce na břicho – nadechneme se... pozorujeme dech...)*
Zpíváme
- svým srdcem (*položíme si ruce na srdce nebo místo, kde jej cítíme, zavřeme oči a vnímáme, jak bije – přemýšlíme, co jsme si v něm přinesli, otevřeme oči, až uslyšíme tón zvonku)* *Zpíváme*
- svýma rukama (...)
- *Se zavřenýma očima: Představíme si barvu, ve které jsme dnes oblečeni – necháme se do ní obléci vnitřním zrakem.*
- *Představíme si barvu souseda nalevo..., napravo... můžeme s otevřenýma očima zkontrolovat.*

B) Já jsem tu, se svou barvou

Píseň: Já jsem tu.

- Do středu kruhu položíme ve tvaru kruhu šátky různých barev (*je dobré, aby byla zastoupena i černá, šedá, hnědá... – černá je barva síly. Možná barvy dojdou a nebude mít každý přesně tu, kterou si vysnil – ale i toto je třeba se učit – je třeba si vybrat jinou – tak je to i v životě. Mohou to být látkové šátky nebo papírové ubrousky, filc atp.)*
- Pozorujeme barvy, zavřeme oči a představujeme si je vnitřním zrakem – jdeme očima procházku od jedné barvy k druhé
- Představíme si svou oblíbenou barvu – vnitřním zrakem se do ní oblékneme – jako do přikrývky.
- Popořadě po kruhu si každý bereme jednu barvu, která se nám nejvíce líbí. (*Varianta: jeden vyzve druhého jménem a ten si jde pro barvu, děti se tak střídají nacikcak.*)
- Já jsem tu, se svou barvou jsem tu!
- Každý řekne, s jakou barvou zde **dnes** je. Co mu jeho barva vypráví (*děti si tak barvu spojí např. s květinou se sluncem – učí se tím také vyjadřovat*).
- Svou barvu položíme na nějaké dobré místo před sebou...
- Píseň

C) Já jsem tu, se svým jménem

- Po kruhu vyslovíme své jméno, jeden po druhém.
- Do bubínku vybudnujeme své jméno – malý bubínek pošleme dokola a každý vybudnuje své jméno – např. Pet - ra.

- Jeden jde k druhému, a s pomocí bubínku (nebo jiného nástroje) vybubnuje: „Pet-ro – ty jsi tu!“ Takto se prostřídáme všichni.
- Na své barvě ztvárníme své jméno (nebo počáteční písmeno svého jména). (*Ideální je využít přírodní materiál – sušené květiny, čerstvé listy a květiny, klacíky, fazole, oblézky, uháčkované šňůrky z vlny, obalené provázky ovčí barevnou vlnou, ořechy, žaludy...*)
- Vezmeme se za ruce a jdeme se podívat, jaké umělecké výtvořiny to před námi vyrostly.
- Křestní jméno dostáváme při křtu, během života dostáváme různá jména od našich přátel, rodičů...

D) ... zvláštní jméno

- Střed je stále ještě prázdný! Do středu bych chtěl přinést zvláštní barvu – zlatou barvu – dnes nám tato barva chce vyprávět o tom, který nám všechny ostatní barvy věnoval. O tom, který stvořil nebe a zemi, který nám dal život. Říkáme mu Stvořitel.
- Pošleme barvu mezi děti (*Pokládáme ji jeden druhému jako něco velmi vzácného*).
- Šátek postupně rozhrneme (jeden jménem vyzve dalšího atp. až je šátek celý rozložený)
- Ještě jsem přinesl jedno znamení, které nám bude vyprávět – velkou svíci. Na svíci stojí jméno našeho Boha: „Já jsem tu“ – Bůh se představil „Já jsem s vámi.“ – můžeme ho pozdravit písní (poslední sloka písně „Já jsem tu.“) – *dokola pošleme svíci a u toho zpíváme.*
- Svíce na chvíli osvětlila náš obličej – říkáme o Bohu, že je světlo – je to Boží světlo. Vychází k nám.
- *Po kruhu pošleme proutěný košík s připravenými různě dlouhými paprsky a jeden po druhém je dává ke svíci – tak, aby od Božího světla směřovaly přímo k němu. Paprsky můžou být např. nastříhané vánoční řetězy (plastové zlaté kupičky) nebo ze zlatého či žlutého papíru vystřižené paprsky.*
- Chytneme se za ruce a děkujeme – Stvořiteli za stvoření...

Slunce

A) Zlatá obruč

- Každé dítě dostane obrázek, na kterém je spirála (žluto-modrá – symbol ohně a vody - ?). Prstem si projede po spirále dovnitř.
- Tak, jako spirála má svůj počátek, lidé se ptají, kde má člověk svůj počátek...
- Jako se pomalu rozvíjí spirála, tak se pomalu rozvíjí i naše téma.
- *V biologii je spirála důležitým tvarem – DNA, voda, vír*
- Chytneme se za ruce a do hudby se procházíme po středu místnosti – lektor vede děti v hadu do spirály – do středu – postupně (jak kolem sebe jdeme, díváme se do očí a zdravíme se pohledem a úsměvem); když je vytvořena spirála, můžeme se zase rozplést – opět se všichni potkáme – nakonec se otočíme ještě jednou tak, abychom každý skončil opět na svém místě.
- Propojíme se vztahem – pošleme zlatou obruč po kruhu – skrz ní se podíváme na ostatní, můžeme si přestavit, že je to rám obrazu, ve kterém se na chvíli octneme.
- Obruč pošleme nahoře nad hlavami – jako slunce, které putuje po obloze – obruč chce vyprávět o slunci.
- Slunce vysílá své paprsky na zemi – až úplně na zem – obruč položíme na zem – paprsky se dotýkají země.
- Píseň „Slunce“

B) Slunce

- Doprostřed dáme různé šátky v barvě slunce (žlutá, oranžová atp.) – jednotlivě nebo ve dvojici si vezmeme šátek a oblečeme se do barvy slunce (*přikryjeme si s ním. např. klín...*)
- Když se podíváme kolem sebe, sluneční paprsky přicházejí až k nám – představíme si, jak paprsek putuje až k nám a jak nás sluní, jak na nás září, představíme si místo, kde na nás takové slunce může zářit – povídáme si o tom, co jsme viděli (keř, louku)...
- Slunce uprostřed ale nevypadá jako slunce – *do středu položíme zlatou kouli*. Zlaté slunce vysílá své paprsky – ze žlutých šátků, které nás přikrývali uděláme paprsek a od zlatého slunce jej nasměrujeme na někoho z kruhu, koho si vybereme – něco hezkého mu u toho popřejeme (slunce v srdci...). Ten pak udělá ze svého šátku opět paprsek a nasměruje jej na někoho dalšího. Mezi tím zpíváme občas píseň „Já tobě nesu slunce svít“.
- Píseň „Slunce“ – pohyby těla si hrajeme na slunce – jak vychází – rukama odspoda nahoru – podle melodie písně.

C) Místo na slunci

- Každé dítě si může ozdobit své místo na slunci (třpytivým materiálem) – místo, kde je světlo, kde je mu dobře...

D)

Modlitba: „Díky, že jsi nám daroval místo na slunci, že na nás myslíš, že nás je hodně, co máme místo na slunci.“

Varianta: Pokračování pro dospělé:

- V Bibli toho můžeme hodně číst o světle – Ježíš řekl: „Já jsem světlo světa.“...
- Obraz slunce – vypráví nám o novém dnu, novém ránu (jítro vzkříšení).
- Toto slunce nás má upomenout na začátek světa, začátek stvoření.
- Čtení z Gn 1,1-5: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůň byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží. I řekl Bůh: "Bud' světlo!" A bylo světlo. Viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy. Světlo nazval Bůh dnem a tmu nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první.“ *Bibli položíme doprostřed.*
- Vyprávění začíná tmou (pustotou), přesto jsme začali vyprávěním o světle. Slunce je jistota, ve které můžeme žít.
- Existuje tma venku v noci, ale i temnota v našem srdci.
- Barvy slunce nám mohou připomínat, že světlo je pořád tady, i když ho nevidíme – Boží JÁ JSEM TU vede ve dne, v noci.
- Píseň „Já jsem tu“

Den a noc

A) Černá barva

- Dnes jsem s sebou přinesl i tmavou barvu (černá) – ta barva nám bude vyprávět o noci – o tmě.
- *Černými šátků postupně zakryjeme slunce uprostřed.*

B) Noc

- Před námi je zde i druhá skutečnost – den a noc patří k sobě (*slunce může z pod šátků ještě trochu vykukovat – také v noci není nikdy úplná tma – svítí hvězdy, měsíc...*)
- Občas, když jsou mraky, není vidět ani měsíc ani hvězdy. Ale přesto můžeme vědět, že i v noci je trošku světla.
- Zahrajeme si na noc – dlaněmi si zakryjeme oči, až je úplná tma, pak uděláme mezi prsty malinké škvírky a jimi se díváme kolem sebe (ani v noci není úplná tma, i v noci můžeme něco málo vidět).
- Pozveme děti do prostoru – podívají se, kde jsou a pak škvírkami mezi prsty pozorují své okolí (hra na světlo a tmu).
- *Je třeba opatrnosti – jsou i lidé, kteří se tmy bojí. Všechny děti nebudou možná chtít dělat všechno.*
- Uděláme dvojice – na cinknutí jeden zavře oči, druhý jej vede – prochází se po tmě. Na cinknutí otevřít oči. Pak se děti vymění. (*Varianta: místo cinknutí můžou všechny děti říci na znamení toho, že se mají otevřít oči: „Došli jste.“*) S dětmi pak mluvíme o tom, co zažily.
- V noci je důležité mít někoho vedle sebe, držet ho za ruku => temnota nás sblížuje! (*Dítě potřebuje dát vždy dobrou noc tátovi a mámě a vědět, že tam s ním jsou. Na místě na spaní mívají např. plyšáka – aby tam nebyly samy.*)
- Kolem černých šátků zakrývajících slunce položíme do kruhu hnědé šátky (zemi).
- Chodíme po zemi – *ve dvojicích udělat kulatou zem.* Píseň „Temná je noc.“
- Na počátku bylo vše zcela tmavé, pusté, prázdné... A pak řekl Bůh své slovo (*cinkneme*): „Budiž světlo!“
- Můžeme to říci společně: „Na počátku bylo vše zcela tmavé, pusté, prázdné... A pak řekl Bůh své slovo: „Budiž světlo!““
- Pomalu stáhneme tmavé šátky, které doposud zakrývaly slunce – abychom znovu uviděli světlo. (*Cinkneme*)
- Znovu společně řekneme: „Na počátku bylo vše zcela tmavé, pusté, prázdné... A pak řekl Bůh své slovo: „Budiž světlo!““
- „A byl večer, a bylo ráno, den první.“
- Zopakujeme to společně: „A byl večer, a bylo ráno, den první.“

Voda

- A země byla pokryta vodou – *hnědé šátky překryjeme modrými tak, aby se voda rozlévala kolem jakoby do spirály.*
- Modrá barva nám připomíná moře (zavřeme oči a pouštíme „zvuk deště“ – tuba s hřebíky, kterou převracíme jakoby v rytmu přílivu...).
- Voda je plná života – jací tam žijí živočichové? Rostliny?
- Voda se pohybuje ve vlnách sem a tam.
- Mohu dohlédnout až na dno moře, úplně hluboko...

- Píseň „Voda, voda“.
- Vyprávíme o věcech, které jsme pod vodou viděli.
- Něco jsem přinesl. Zavřeme všichni oči a nastavíme dlaně, až něco ucítíme, dlaně zavřeme a po hmatu zkoumáme, co jsme to dostali – tak, aby to ostatní neviděli (*mušličky, šnečci, škeble...*)
- Podíváme se na to, ukážeme si se sousedem, co kdo má.
- Vyprávíme si o tom, co mi můj šneček/mušle/škeble vypráví....

- Najdeme si místo pro svou mušličku a dozdobíme ho tak, aby se tam mušlička líbilo – na mořském dnu (kamínky atp.). Místo si děti mohou vybrat buď ve vodě (modré šátky) nebo kolem obrazu. Zpíváme píseň „Voda, voda.
- (*Místo, na kterém žijeme si musíme neustále znovu a znovu dotvářet.*)
- *Ježíš řekl: „Já dávám vodu života.“ To, co je vně se stává tím, co je uvnitř.*

Mušle

- Něco jsem vám přinesl (*mušle*) – vypadá jako mrtvá, ale žije – dlaněmi napodobujeme, jak se mušle otvírá a zavírá – voda může dovnitř a zase ven. Někdy mušle leží v klidu (dáme dlaně do klína). Někdy ji vezme vlna. Občas dovnitř vnikne zrnko písku – a tu mušličku to bolí, protože je uvnitř měkká. Co se stane s tím zrnkem písku? To bych vám chtěl ukázat – je to tajemství – uchovejte jej ve svém srdci. (*Lektor obejde kruh a každému dítěti zvlášť otevře mušli, aby vidělo malou perličku uvnitř.*)
- Mušli vrátíme na své místo – aby dobře střežila své tajemství.
- Myslíme na tajemství, které nosíme ve svém srdci.
- Můžeme si zahrát na mušličky na zemi, vytvářet jednoduchou hudbu pro mušličky na xylofonu, děti se mohou schoulit k zemi a cítit se dobře, že jsou u vychovatelky.
- Píseň „Voda, voda.“

Půda

- *Lektor z pod modré látky vytáhne hnědé šátky tak, aby vykukovaly jako hory a pevnina.*
- Po kruhu pošleme balíček (*do hnědého šátku zabalenou půdu*). Každý si přivoní, potěšká, co to může být? Nesmíme to však prozradit.
- Má někdo nápad, co by to mohlo být?
- Rozbalíme společně po částech balíček. Hlína. Kdo chce, může si na ni sáhnout, přivonět a říci, jaká ta hlína je.
- Pozveme děti, aby si položily ruce do hlíny a byly tiché tak, jako je tichá země.
- Hrát si na zem – být tiše jako ona, ruce si položit na zem.
- Hrát si na zimu (sněží – znázorníme prsty padající vločky, země odpočívá, načerpává sílu – i člověk potřebuje načerpat sílu), jaro (slunce svítí, sníh taje, země jej vypije, slunce svítí silněji, prší...), léto (ze země rostou rostliny, prší, ...), podzim...
- Vítr – odfoukne kousek země – máme kousek země (i zde), venku odkrýváme také vždy pouze kus země...
- Píseň „Země, dobrá země.“
- Napneme uši – zvuk přesýpacích se semínek. Zavřeme oči a nastavíme dlaň – ucítit, co padne do mé dlaně (*semínko z jablka*). První hádáme se zavřenýma očima, pak s otevřenýma očima – co by z toho mohlo vyrůst? (*Jabloň*)
- Je to velmi cenné semínko – strom, který z něho vyrosté bude dával krásné plody...

- Děti popisují, jak semeno vypadá (malé, píchá, tvrdé...)
- Mohu si představit, že z toho vyroste něco velkého? Co to semínko potřebuje, aby z něho něco vyrostlo?
- ... můžeme doufat, že z něj něco vyroste. *Dítě jedno po druhém zaseje své semeno do hlíny (té, která předtím putovala v balíčku a rozbalená teď leží v obrazu).*
- Tak, jako z našeho semena může vyrůst velký strom, tak to také můžeme předvést – tanec stromu (*Z malého semínka vyrůstá klíček, ... malý kmínek..., větve – pohupují se ve větru..., jabloň má květy, ... plody..., padají na zem, ... můžeme se do jablíčka zakousnout...*)

Květiny

- *Do dalšího kruhu umístí lektoři zelené šátky.*
- Na začátek si zatančíme jednoduchý tanec.
- Sedneme si na svá místa – ruce si dáme na kolena dlaněmi vzhůru – pohladíme nejprve pouze jednu ruku – pomalu od zápěstí ke konečkům prstů. Položíme pohlazenou ruku opět na koleno – jak se obě ruce cítí? Cítí se obě stejně? Té druhé to je líto, chce také pohladit! Pohladíme tedy stejným způsobem i druhou ruku.
- Společně říkáme: „Já mám sílu!“ Zatneme ruce v pěst vši silou a řekneme: „Já mám sílu!“, pak ruce uvolníme a protřepeme. Několikrát opakujeme.
- Zkoušíme citlivost konečků prstů – třeme je o sebe. Tuto citlivost potřebujeme, když hladíme zvířata, když se dotýkáme květin...
- Každé dítě si z košíku vybere jednu květinu (*varianta: necháme děti např. o procházce najít si každý jednu květinu, která se mu líbí*). Konečky prstů se dotýkáme své květiny a cítíme její jemnost – co nám naše květiny vypráví? (Navzájem si povídáme o tom, co nám naše květiny vypráví.)
- Některé květy jsou rozkvetlé, některá mají teprve poupata...
- Lidé dávají jména zvířatům, dávají jména i rostlinám... Každý teď vymyslí „originální“ jméno pro svou rostlinu (*tedy ne jméno, které jí patří v herbáři, ale třeba sluncenoška atp.*).
- Po jednom ukazujeme všem svou květinu, řekneme nahlas její „nové“ jméno a položíme ji do obrazu.
- (*Pojmenováním se vytváří jedinečná vztah ke konkrétní rostlině! Jakmile mám úzký a přátelský vztah k jedné mojí rostlině, tak se tento vztah přenáší i na ostatní rostliny...*)
- Místo kolem rostliny můžeme ještě každý dozdobit dekoračním materiálem. Tak, aby to místo ještě více rozkvetlo.
- Píseň „Žij, žij, žij.“
- Co si květiny může přát? Přejeme něco své květině. (*To, co přeji květině, často přeji i sobě.*)

Zvíře

- Obejdeme děti dokola s krabicí, ve které jsou nejrůznější zvířata. Každý si po hmatu jedno vybere. Hrajeme si se zvířátky – ukážeme ostatním, co moje zvířátko dělá.
- Každý vydává zvuky svého zvířete a hledáme se navzájem tak, abychom utvořili rodinky.
- Každý své zvířátko uloží také do obrazu.
- Čtení z Gn 1, 24-25 : „I řekl Bůh: ,Vydej země rozmanité druhy živočichů, dobytek, plazy a rozmanité druhy zemské zvěře!‘ A stalo se tak. Bůh učinil rozmanité druhy zemské zvěře i rozmanité druhy dobytka a rozmanité druhy všelijakých zeměplazů. Viděl, že to je dobré.

Vzduch

- Hudba (z „přesýpací tuby s hřebíky“ atp.) – bude nám vyprávět o vzduchu.
- Dýcháme s rukou na břicho – sledujeme, jak se naše tělo plní vzduchem...
- Bez dechu nemůžeme žít – dech je známkou života.
- Duch se vznášel nad vodami; Bůh člověku vdechl život...
- Vzduch je ve mě – nadechnu ho, vydechnu ho. Vzduch je kolem mě – jako jeskyně, jako plášť.
- Zkusíme opět dýchat – vnímat vzduch v nás a kolem nás... (*Na cinknutí zavřeme oči a dýcháme, na cinknutí opět oči otevřeme...*)
- Dokola si foukáme pírkem (*jeden ze své dlaně foukne pírkem druhému, ten dalšímu ...*).
- Během toho zpíváme píseň „Vánek, vánek...“
- Pírkem foukneme do obrazu.
- Každý si vezme průsvitný šátek (bílý, růžový atp.) a hraje si s ním (*varianta: děti si se šátkem hrají ve dvojici*). Najdu si někoho druhého, se kterým si budu hrát... atp. Šátek můžeme foukat nad hlavu a nechat ho na sebe padat, házet si ho, vyhazovat ho, mávat s ním...
- Obklopíme zemi vzduchem (dáme své šátky dokola kolem stávajícího obrazu).
- I ve vzduchu žije spousta živočichů – v košíku dáme dětem např. origami (ptáčky) atp. a umístíme je na šátky představující vzduch.

Člověk

- Bůh se podíval na svět a viděl, že je dobrý, ale ještě něco chybí!
- Bůh stvořil člověka – korunu stvoření.
- Po kruhu pošleme malé zrcátko, které kolem sebe má korunu nebo sluneční paprsky (*takto nás vidí Bůh*). Každý se do něj podívá a může se na chvíli vidět očima Boha. Můžeme se do zrcátka dívat i společně s kamarádem atp.
- Zrcátko položíme do obrazu k Bibli (*znamení toho, jak nás vidí Bůh*).
- *Patříme spolu se zvířaty do stvoření (sedíme kolem obrazu a tak přirozeně zapadáme do kruhů kolem sebe).*
- Můžeme se dívat a chválit Boha za vše, co je na světě.
- Bůh vzal zemi a vytvořil člověka a vdechl mu život.
- Vezmeme hlínu a tvarujeme postavy člověka – nejprve uděláme vajíčko (*znamení života*), pak z vajíčka uděláme špičku (*hlavu*), a ze zbytku ruce a nohy.
- (*Varianty: děláme panenky z vlny – vezmeme 2 proužky vyčesané vlny – jeden delší a jeden kratší. Delší kus přepůlíme (na přepůleném místě vznikne hlavička) a mezi něj dáme přepůlený menší kus vlny. Kousičky vlny ovážeme hlavičku, trup, ručičky a nožičky – stačí vlnou pouze obtočit a ono to drží. Pak panenky oblékáme do barevné vlny a uděláme jim vlasy. Návod na výrobu panenky je i v sešitě s adventem, co vydalo karm. nakrad.*)
- Umístíme své človičky / panenky do obrazu tak, aby měly hezké místo, můžeme jim to místo ozdobit, vystlat (šátky atp.)
- Píseň: „Na všech cestách jsi se mnou“
- Čtení z Gn 1, 26 – 31: I řekl Bůh: "Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi." Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal a řekl jim: "Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe." Bůh také řekl: "Hle, dal jsem vám na celé zemi každou

bylinu nesoucí semena i každý strom, na němž rostou plody se semeny. To budete mít za pokrm. Veškeré zemské zvěři i všemu nebeskému ptactvu a všemu, co se plazí po zemi, v čem je živá duše, dal jsem za pokrm veškerou zelenou bylinu." A stalo se tak. Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý.